

Taalverhaal

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

Taalverhaal

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

November 2009

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Beschrijvingsgegevens

Taalverhaal

Uitgever

ThiemeMeulenhoff BAO, Uitgeverij

Postbus 19240

3501 DE Utrecht

Telefoon: 030 2392239

Fax: 030 2392270

E-mail: info.bao@thiememeulenhoff.nl

Website: www.thiememeulenhoff.nl/; www.taalverhaal.nl

Jaar van uitgave

2002 - 2006

Algemeen

Taalverhaal is een taalmethode met een doorgaande lijn voor groep 1 tot en met 8 van de basisschool. De methode bestaat uit de deelleergangen Taal en Spelling. Hoewel deze twee leergangen op elkaar zijn afgestemd, kunnen ze ook onafhankelijk van elkaar worden gebruikt. *Taalverhaal* is geen geïntegreerde taal/begrijpend leesmethode, maar lezen komt in de methode wel voor ten behoeve van het woordenschatonderwijs.

De auteurs hebben voor *Taalverhaal* de volgende vijf uitgangspunten geformuleerd:

"Differentiatie voor alle leerlingen; Vaste heldere opbouw en doorgaande lijn; Functioneel en communicatief; Inzet van leerstrategieën; Veel aandacht voor woordenschat". Voor *Taalverhaal Taal* wordt aangegeven dat het een taalmethode 'waarin functionaliteit voorop staat' is.

Samenstelling

Taalverhaal Taal bestaat voor groep 4 tot en met 8 uit: een handleiding, een groepsmap met cd, een leerlingenboek, een werkschrift (niet voor groep 7-8; verbruiksmateriaal) en een computerprogramma. Voor groep 1-2 bevat de methode: twee groepsmappen met cd, vertelplaten, een handpop (ook voor groep 3) en een computerprogramma. Voor groep 3 is er een groepsmap met vertelplaten en cd en een computerprogramma. Voor taalzwakkere leerlingen heeft *Taalverhaal Taal* maatschriften met bijbehorende handleidingen ontwikkeld die de reguliere werkschriften vervangen.

Taalverhaal Spelling bestaat voor groep 4 tot en met 8 uit: een handleiding, een groepsmap, een werkschrift (verbruiksmateriaal) en een computerprogramma. Voor groep 3 is er een werkschrift (verbruiksmateriaal), een groepsmap (voor taal én spelling), een audio-cd met spellingliedjes en een cd-rom. Bij de methode is ook een website ontwikkeld (www.Taalverhaal.nl).

Inhoud

De deelleergang Taal is thematisch-concentrisch van opzet. Thema's komen elk jaar terug en zijn per leerjaar in een andere verhaallijn verweven. *Taalverhaal taal* bevat leerlijnen voor mondelinge taalvaardigheid, woordenschat, stellen en taalbeschouwing. In groep 1-3 wordt aandacht besteed aan mondelinge taalvaardigheid, beginnende geletterdheid, woordenschat en taalbeschouwing.

Vanuit de kerndoelen zijn per leerlijn (woordenschat, spreken/luisteren, stellen, taalbeschouwing en lezen) jaardoelen geformuleerd en deze zijn vervolgens geoperationaliseerd in blokdoelen.

Bij elk leerjaar vormt een verhaallijn over een aantal kinderen een rode draad door de methode. Deze verhaallijn wordt in de vorm van hoorspelen en voorleesverhalen aangeboden en biedt een context voor de woordenschat. Ook zorgt deze lijn voor integratie van de leerlijnen. In elk blok is de verhaallijn uitgewerkt in een thema. De vijf thema's zijn voor alle leerjaren gelijk: kennismaking, kunst en cultuur, natuur en techniek, andere landen, andere tijden. In de spellingleergang komt de verhaallijn terug in de oefeningen.

Voor zowel 'Taal' als 'Spelling' geldt dat de leerstof is opgedeeld in vijf blokken van zeven weken. Elke ochtend is er een taalles, elke middag een spellingsles. Bij 'Taal' bestaat elk blok uit vier hoofdstukken met acht lessen van veertig minuten: les 1: spreken/luisteren en woordenschat; les 2: begrijpend luisteren; les 3: lezen en woordenschat; les 4: woordenschat; les 5 en 6: woord- en zinsbouw; les 7: stellen; les 8: woordenschat (groep 4-6) of stellen (groep 7-8).

Alle oneven lessen zijn leerkrachtgebonden; de even lessen zijn zelfstandig werken lessen. De zelfstandig werken lessen kunnen uitgebreid worden met vijftien minuten herhaling en verdieping met behulp van de software en/of printbladen.

Vanaf groep 4 zijn voor de taalonderdelen 'woordenschat' en 'taalbeschouwing' schriftelijk toetsen ontwikkeld. Ieder blok wordt in week zeven afgesloten met een controledictee dat aansluit bij de behandelde stof. Vervolgens zijn er twee lessen voor remediëring en verrijking. Tweemaal per jaar voortgangstoetsen voor 'woordenschat' en 'woord - en zinsbouw'. Deze methode onafhankelijke toetsen vinden plaats na het derde en het vijfde blok.

Omgaan met verschillen

Taalverhaal kent twee vormen van differentiatie: tempo- en niveaudifferentiatie. Voor de snellere leerling zijn extra opdrachten opgenomen. Deze opdrachten staan achter in het leerlingenboek en zijn niet gebonden aan een bepaalde les of hoofdstuk. De leerling kan aan deze opdrachten op elk moment van het jaar werken. Daarnaast staat in het werkschrift, aan het eind van elke les een steropdracht.

Na ieder blok is er een controletoets. Voor leerlingen die de controletoets voldoende of goed hebben gemaakt zijn er verdiepingsmogelijkheden in de vorm van een verrijkingsopdracht, werken met het computerprogramma of een internetopdracht op de site van *Taalverhaal* (www.Taalverhaal.nl).

De verrijkingsopdrachten met de aanduiding 'V' zijn als kopieerbladen in de groepsmap opgenomen. Leerlingen gaan met deze opdrachten ongeveer 15 minuten zelfstandig aan het werk.

Daarnaast staan er nog extra opdrachten op de cd-rom. Deze opdrachten zijn voorzien van een pictogram dat duidelijk maakt dat de oefening bedoeld is voor niveau 3, verdieping van de kernstof. De verrijkingsopdrachten worden niet getoetst.

Spelling

In de leergang spelling die cursorisch van opzet is, is gebruik gemaakt van woordfrequentielijsten. Per week wordt één spellingsprobleem behandeld waarbij verschillende spellingstrategieën aangeleerd worden: elementaire spellinghandeling, klankclusterstrategie, woordbeeldstrategie, regelstrategie en hulpstrategie. Vanaf groep 6 wordt de helft van de tijd besteed aan werkwoordspelling.

Net als bij *Taal* heeft *Spelling* voor elk leerjaar leerstof voor vijf blokken van zeven weken.

Per week zijn vier lessen van twintig minuten; in drie van de vier lessen wordt zelfstandig gewerkt. Per leerjaar zijn er veertig woordpakketten van elk vijftien woorden. Per week komen twee pakketten aan de orde. De eerste wordt in de instructieles aangeboden; het tweede woordpakket bevat minder frequent voorkomende woorden en wordt door de leerlingen met behulp van een gestuurde oefening gegenereerd. Per week wordt één spellingprobleem behandeld. De vierde les van week 1, 2, 4 en 5 wordt besteed aan herhaling en verdieping van de woordpakketten. In week 3 en week 6 zijn na de signaleringdictees twee lessen en in week 7 na het controledictee drie lessen bedoeld voor remediëring, herhaling en verdieping.

Bij de spellingles kunnen snellere leerlingen aan het werk met spellingspelletjes uit het oefenboek. Om niveauverschillen op te vangen zijn er kopieerbladen voor verrijking (met een V aangeduid) en voor remediëring (met een R aangeduid). Daarnaast biedt de cd-rom extra opdrachten. Deze extra opdrachten zijn voorzien van een pictogram dat duidelijk maakt of de oefening bedoeld is voor niveau 1: preteaching of remediëring (eenvoudiger dan de kernstof), niveau 2: herhaling van de kernstof of niveau 3: verdieping van de kernstof.

Voor de leerlijn *Taalverhaal spelling* zijn er toetsen ontwikkeld in de vorm van dictees. Groep 3 kent slechts drie dictees: een opstapdictee halverwege het jaar en een controledictee na blok 1 en blok 2. Met behulp van een foutenanalyse wordt duidelijk welke spellingscategorieën nog moeten worden geoefend. Voor remediëring, die zowel individueel als groepsgewijs kan plaatsvinden, zijn er in de groepsmap algemene aanwijzingen en een drietal kopieerbladen te vinden.

Voor groep 4 tot en met 8 is er aan het begin van elk leerjaar een instapdictee over stof van het voorgaande leerjaar. Binnen elk leerjaar zijn er verder: signalerings-, controle- en voortgangdictees. De leerstof voor spelling is verdeeld over vijf blokken van zeven weken. Tijdens ieder blok zijn er twee signaleringsdictees. Vanuit de signaleringsdictees kan een foutenanalyse worden gemaakt. Voor extra oefening zijn kopieerbladen opgenomen in de groepsmap. Ieder blok wordt in week zeven afgesloten met een controledictee dat aansluit bij de behandelde stof. Afhankelijk van de resultaten zijn er in deze zevende week mogelijkheden voor remediëring en verdieping. Naast de twee kopieerbladen per blok in de groepsmap kan de leerkracht het oefenboek en/of de software inzetten. Net zoals bij *Taalverhaal taal* wordt ook voor *Taalverhaal spelling* na blok drie en vijf een voortgangstoets afgenomen.

Meer info

[Leermiddelenplein](#)

[Methode analyse SLO](#)

[Uitgeverij ThiemeMeulenhoff](#)

[Recensie JSW jaargang 89, maart 2005](#)

[Recensie COS februari 2005](#)

[Recensie JSW jaargang 89 nr.1](#)

Toelichting bij het compacten

Algemeen

Vanaf groep 6 geeft het lesboek aan dat sommige opdrachten alleen óf in tweetallen mogen worden gemaakt. Het Routeboekje kiest in dat geval steeds voor de optie 'alleen maken'. Er staat bij deze opdrachten geen smiley.

Klassikale instructie

Elke zelfstandige les start en eindigt met 5 minuten klassikale instructie/afsluiting. Voor deze klassikale momenten is geen smiley geplaatst, maar als de zelfstandig werken-les wel gemaakt moet worden, dan doet de goede taalleerder hier dus wel aan mee.

Indien de eerste opdracht ook gerelateerd is aan een klassikaal moment, waarin door de klas geluisterd wordt naar het verhaal op de cd, dan is er wel een smiley geplaatst.

Toetsing

Alle toetsen, controletaken, worden aan het einde van een blok gezamenlijk met de groep gemaakt. Uitslagen van de toetsen vormen geen uitgangspunt voor komende lessen.

Remediëring en verrijking

Na de bloktoets kunnen de kinderen aan de slag met remediërende of verrijkende opdrachten. Deze opdrachten zijn niet gekoppeld aan een bepaald blok, maar kunnen gemaakt worden op elk moment in het jaar. In het Routeboekje staat in de toelichting uit welke V-opdrachten de leerlingen kunnen kiezen. Deze opsomming van opdrachten is voor elk blok hetzelfde. De leerling kiest per blok gemiddeld drie opdrachten uit, totdat alle opdrachten zijn gemaakt.

Opmerkingen bij *Taalverhaal Spelling*

Het compacten van *Taalverhaal Spelling* ligt niet zo eenvoudig als bij *Taalverhaal Taal. Spelling* heeft namelijk een gecompliceerdere opbouw én er is al veel differentiatie ingebouwd, in de vorm van herhalings- én verrijkingstof.

Op welke wijze kan een leerkracht zijn taalsterke leerlingen met *Taalverhaal Spelling* laten werken: *Signaleringsdictee + zelfstandig oefenen*.

De leerling maakt eerst het signaleringsdictee. Dit dictee wordt bij de reguliere leerlingen afgenomen in week 3 en 6 van elk blok en vindt u in de handleiding per groep van *Taalverhaal Spelling*. Het signaleringsdictee wordt bij taalsterke leerlingen dus gebruikt als instapdictee. Het dictee gaat over vier woordpakketten en is opgesplitst in de verschillende spellingcategorieën. Zo kan de leerkracht meteen zien bij welke categorie eventueel fouten worden gemaakt en oefent de leerling vervolgens alleen met woorden in die spellingcategorie. Dat kan hij doen in het werkschrift, met software/printblad of het oefenboek. Het voordeel hiervan is dat een leerling alleen oefent met die woorden/spellingcategorieën die hij nog niet beheerst. Hierbij moet aandacht zijn voor:

- De woordpakketten van *Taalverhaal Spelling* zijn ingedeeld op spellingcategorie (luisterwoorden, ook-zo-woorden, onthoudwoorden, regelwoorden en werkwoorden). Het hangt van de spellingcategorie van het woordpakket af of het hele woordpakket getoetst moet worden of een deel ervan. Als woorden per stuk ingeprent moeten worden (zoals onthoudwoorden en knipwoorden in groep 8) zal de leerkracht alle woorden uit het

woordpakket moeten aanbieden om te controleren of de leerling ze beheerst.

Kortom:

- a. de leerkracht zal het bestaande signaleringsdictee zelf moeten aanvullen met de onthoud- en knipwoorden (knipwoorden komen alleen voor in groep 8);
 - b. de leerling schrijft de dicteewoorden op een los blaadje (ze passen dan niet op de daarvoor bestemde plek in het werkschrift) en de leerkracht kijkt het na. Hij vertelt de leerling met welke spellingcategorie hij eventueel nog moet oefenen.
- Het is raadzaam dat leerlingen naar de klassikale instructie luisteren, dat geldt voor zowel de regelwoorden als de werkwoorden.

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al meer dan 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhoud van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40

F 053 430 76 92

E info@slo.nl

www.slo.nl

slo